

اعطایی امیرالمؤمنین(ع) به «مختار» چه بود

«اصبغ بن نباته» از شاگردان برجسته امام علی(ع) می‌گوید: روزی امیرالمؤمنین را دیدم که مختار را (که طفلی کوچک بود) روی زانوی خود نشاند (و با نوازش و محبت) دست روی سر او می‌کشید و می‌فرمود: یا کیس! یا کیس!

171#&اصبغ بن نباته» از شاگردان برجسته امام علی(ع) می‌گوید: روزی امیرالمؤمنین را دیدم که مختار را (که طفلی کوچک بود) روی زانوی خود نشاند (و با نوازش و محبت) دست روی سر او می‌کشید و می‌فرمود: یا کیس! یا کیس!

به گزارش خبرنگار&171#&تکیه خبر» خبرگزاری فارس، شیعیان در طول تاریخ مظلومیت خود با اتکا به اصول خدشه‌ناپذیر اسلام هنگام حاکمیت ظلم با انگیزه‌های خداجویانه، جنبش‌هایی را سازمان داده و حوادثی را به وجود آوردند.

یکی از این جنبش‌ها به رهبری مختار ثقفی به خونخواهی امام حسین اتفاق افتاد، او این حرکت را شب پنج‌شنبه 14 ربیع‌الاول سال 66 هجری با شعار&171#&یا لثارات الحسین» آغاز کرد.

قیامی که پیش از این از سوی امیرالمؤمنین بشارت داده شده بود:&171#&به زودی فرزندانم حسین، کشته خواهد شد، ولی دیری نخواهد پائید که جوانی از قبیله ثقیف قیام خواهد کرد و از این ستمکاران، انتقام خواهد گرفت به طوری که کشته‌های آنان به 383 هزار نفر خواهد رسید». (حدیقة‌الشیعه، صفحه 504)

با توجه به پخش سریال&171#&مختارنامه» از شبکه‌های مختلف تلویزیون، بر آن شدیم در سلسله گزارش‌هایی به بررسی زندگانی مختار ثقفی بپردازیم. این مجموعه مطالب با استناد به کتاب&171#&ماهیت قیام مختار» نوشته حجت‌الاسلام سید ابوالفضل رضوی ارائه می‌شود.

*زندگی‌نامه مختار

نام او مختار ابن ابی‌عبید بن مسعود است، قبیله او&171#&قسی» یا&171#&ثقیف» است که از اعراب منطقه طائف است، کینه مختار،&171#&ابواسحاق» و لقب او&171#&کیسان» و فرقه&171#&کیسانیه» منسوب به اوست. کیسان به معنای&171#&زیرک و تیزهوش است».

*لقب اعطایی امیرمؤمنان(ع) به مختار

171#&اصبغ بن نباته»، از اصحاب وفادار و از شاگردان برجسته علی(ع) می‌گوید: روزی امیرمؤمنان(ع) را دیدم که مختار را (که طفلی کوچک بود) روی زانوی خود نشاند (و با نوازش و محبت) دست روی سر او می‌کشید و می‌فرمود:&171#&یا کیس، یا کیس»، بعضی، آن را با تشدید (کیس: بسیار زیرک) خوانده‌اند و چون امیرمؤمنان(ع) دوبار کلمه&171#&کیس» را بر زبان آورد، سپس لقب مختار شد.

به احتمال قوی، علت آنکه مختار به این لقب معروف شد، همین سخن امام علی(ع) است، فقیه بزرگ شیعه علامه ابن‌نما و آیت‌الله خوئی این نظریه را اختیار کرده‌اند.

و احتمال دیگر اینکه چون نام یکی از مشاورین و دوستان برجسته مختار،&171#&کیسان» بود، نام او، لقب مختار شد. و گویند او مختار را به قیام ترغیب می‌کرد و به ایشان خط می‌داد، وی خود کیسان، کنیه‌اش&171#&ابوعمره» و ربیب پلیس مختار بود و دمار از روزگار قاتلین امام حسین(ع) درآورد.

*پدر مختار

نام پدر وی ابوعبید فرزند مسعود ثقفی است که در ابتدای خلافت عمر، از طائف به مدینه آمد و در آنجا ساکن شد.

با وجود آنکه قبیله&171#&ثقیف»، مردمی سرکش و خودخواه بودند، لیکن افراد صالح و پاکی همچون&171#&ابوعبید»، پدر مختار

و 171#& عروۀ بن مسعود» از میان آنان برخاستند.

چهار روز از خلافت عمر نگذشته بود که خلیفه دستور اعزام نیرو به سرحدات ایران و عراق، برای جهاد و دعوت مردم 171#&؛ قُرس» به اسلام را صادر کرد، اولین کسی که داوطلبانه خود را معرفی کرد، 171#&؛ ابوعبید» پدر مختار بود و دوم 171#&؛ سعد بن عباده انصاری» و سومین نفر 171#&؛ سلیط بن قیس» بود، سپس سایر مردم برای حرکت به سوی جبهه عراق و ایران، اعلام آمادگی کردند.

*فرماندهی پدر مختار در حمله به ایران

هنگامی که به دستور عمر، لشکر آماده حرکت به سمت مرز ایران و عراق شد؛ خلیفه درصدد بود که فرد لایقی به فرماندهی آنان منصوب کند و چون با اطرافیان مشورت کرد. مشاوران عمر بن خطاب گفتند: یکی از چهره‌های سابقه‌دار، از میان مهاجرین یا انصار انتخاب کن.

خلیفه در پاسخ آنان گفت: هرگز، هرگز، درست است که مهاجرین و انصار به خاطر سابقه خود در اسلام و مصاحبتشان با پیامبر و پیشی گرفتن در ایمان به خدا، بر سایرین امتیاز دارند، اما من تنها کسی را به فرماندهی نصب خواهم کرد که در این اعزام، اولین داوطلب برای جهاد باشد.

آن‌گاه 171#&؛ ابوعبید» و 171#&؛ سعد» و 171#&؛ سلیط» را طلبید و به سعد و سلیط، گفت: اگر شما زودتر داوطلب شده بودید، شما را به فرماندهی نیروها، منصوب می‌کردم. زیرا سابقه خوب شما را می‌دانم. سپس خطاب به ابوعبید گفت: تو فرمانده لشکر خواهی بود. و به او توصیه کرد که با اصحاب رسول خدا(ص) که در کنار او هستند، مشورت کند و سخنان آنان را بپذیرد و در امور، ایشان را با خود همراه کند.

*پدر مختار در چه حادثه‌ای شهید شد

در این جبهه ابوعبید با رشادت و شجاعت فوق‌العاده‌ای با نیروهای فارس، جنگید و تلفات و ضایعات سختی وارد ساخت، در این نبرد 4 هزار نفر از مسلمین کشته شدند و سرانجام خود او نیز در کنار پلی که بر دجله بسته شده بود، به شهادت رسید، از آنجا که این نبرد در کنار پل 171#&؛ دجله» واقع شد آن را جنگ 171#&؛ یوم الجسر» نامیدند.